

Filosofijos
fakultetas

LIETUVOS
SOCIOLOGŲ
DRAUGIJA

LMT
Lietuvos mokslo taryba

XVI nacionalinė Lietuvos sociologų draugijos konferencija

GLOBALŪS IŠŠŪKIAI IR ATEITIES VISUOMENĖS

2024 m. lapkričio 15–16 d.
Vilniaus universitetas

Programa ir tezės

16th Conference of the Lithuanian Sociological Association

GLOBAL CHALLENGES AND FUTURE SOCIETIES

November 15–16, 2024
Vilnius University

Program and Abstracts

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA
2024

Konferencijos mokslinis ir organizacinis komitetas:

Arūnas Poviliūnas, komiteto pirmininkas
Diana Janušauskienė
Irma Budginaitė-Mačkinė
Dalia Čiupailaitė-Višnevskā
Dovilė Galdauskaitė
Ingrida Gečienė-Janulionė
Agnė Girkontaitė
Karolis Jonutis
Jūratė Litvinaitė
Gintė Martinkėnė
Zenonas Norkus
Milda Pivoriūtė
Daumantas Stumbrys
Tadas Šarūnas
Rima Žilinskaitė

Leidinio sudarytojai:

Dalia Čiupailaitė-Višnevskā, Dovilė Galdauskaitė, Arūnas Poviliūnas,
Zenonas Norkus, Irma Budginaitė-Mačkinė, Milda Pivoriūtė

Konferencijos organizatoriai:

Lietuvos sociologų draugija ir Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetas

Konferencijos rėmėjai:

Finansinę paramą suteikė
Lietuvos mokslo taryba (LMTLT),
sutarties Nr. S-ACO-24-23

Leidinio viršelis:
Linas Jakučionis, Milda Pivoriūtė,
dirbtinis intelektas (Adobe Illustrator teksto keitimo į vaizdą generatorius)

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*

ISBN 978-609-07-1106-4 (skaitmeninis PDF)
<https://doi.org/10.15388/XVI-Sociol-konf.2024>

Copyright © 2024 [Authors]. Published by Vilnius University Press.
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence,
which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original
author and source are credited.

Gedulo emocijų modernizacija sovietinėje Lietuvoje: politinės nuostatos ir visuomenės atsakas

Nerija Putinaitė (Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas)

Philippe'as Ariès, tyrinėdamas santykį su mirtimi skirtingais laikotarpiais, atkreipė dėmesį į modernybėje pasikeitusį požiūrį į mirtį: žmonės pradėjo nureikšminti su mirtimi susijusius ritualus, sumažindami jų dramatiškumą.

Sovietmečiu Lietuvos TSR vyko mirties modernizacija, kuri suprantama kaip pastangos su mirtimi siejamas religines prasmes pakeisti šiapusinėmis prasmėmis, išreiškiančiomis racionalų santykį su mirtimi. Modernizacija apėmė ne vien sistemingai vykdytą visuomenės ateizaciją, bet ir administracines pastangas įtvirtinti estetinį saikingumą ir emocinį nuosaiikumą bendrai kasdienybėje ir konkrečiai liūdinti dėl mirusiųjų ar jų atminimo praktikose (statant antkapius). Pagrindinės ateizacijos ir modernistinės estetiškos priemonės, nukreiptos į paprastų žmonių kasdienybę ir buitį, buvo pradėtos įgyvendinti šeštojo dešimtmečio antroje pusėje. Jos buvo atnaujintos septintajame ir aštuntajame dešimtmečiais.

Analizuojant sovietmečiu susiformavusias paprastų žmonių gedulo emocijas, atsiskleidžia, kad santykis su mirtimi toli gražu nėra santūrus ir racionalus. Jis gana dramatiškas, reikštas net ir kraštutinis skausmas.

Pranešimo tikslas – pamėginti paaiškinti savitas, tad ir politiškai nesuvaldytas visuomenės reakcijas į pastangas modernizuoti paprastų žmonių santykį su mirtimi. Analizė remiasi laidotuvių vainikų juostų užrašais ir antkapių epitafijomis, surinktomis per etnografines ekspedicijas Lietuvoje 1968–1989 m., bei kita medžiaga.